

עת"א 29200/04/15 - ג'מיל ספורי (אסיר), נגד ועדת שחרורים שמקום מושבה בכלא כרמל

בית המשפט המחוזי בחיפה

31 מאי 2015

עת"א 29200-04-15 ספורי(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים

בטינה טאובר

העותר

ג'מיל ספורי (אסיר), ת"ז 059812726

ע"י ב"כ עו"ד עביר בכר

נגד

המשיבה

ועדת שחרורים שמקום מושבה בכלא כרמל

ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה

פסק דין

בפנינו עתירה המופנית כנגד החלטת ועדת השחרורים שמקום מושבה בכלא כרמל, בראשות כב' השופט בדימוס חנוך שילוני, אשר דחתה את בקשתו של העותר לשחרור מוקדם על תנאי ברישיון.

העותר, יליד 1964, תושב שפרעם. זהו מאסרו הראשון למשך 24 חודשים בגין עבירות של ניסיון להריגה, תקיפת שוטר כשהתוקף מזוין בנשק קר, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והתפרעות שסופה נזק. העותר גם מרצה בחופף מאסר של 7 חודשים בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה.

בטרם נתייחס להחלטת ועדת השחרורים, ראוי לציין את הרקע למאסרו העיקרי של העותר. העותר הורשע ביחד עם אחרים בפרשת גרימת מותו של נתן זאדה, זאת לאחר שנתן זאדה ירה ורצח בדם קר ארבעה תושבי שפרעם. באותו אירוע התפתחה התפרעות המונים, במסגרתה תקפו תושבים נסערים משפרעם את נתן זאדה וגרמו למותו. העותר הורשע, כאמור, במסגרת פרשה זו ונגזר עליו לרצות עונש של 24 חודשי מאסר, שזו תקופת מאסרו העיקרית.

ועדת השחרורים דחתה את בקשתו לשחרור מוקדם ממספר טעמים. נקבע כי ככלל, מתרשמים רש"א וגורמי הטיפול כי מדובר באסיר ללא דפוסים עברייניים, המשתף פעולה עם גורמי הטיפול. עם זאת קבעה הועדה כי יש לדחות את בקשתו לשחרור מוקדם משלושה טעמים עיקריים:

הטעם הראשון הוא שהוצגו בפני הוועדה מידעים מודיעיניים, שתמציתם מעורבות בפעילות פוליטית אסורה בין כתלי הכלא. הוועדה ציינה אמנם כי המידעים מתייחסים לתקופות שונות לאורך תקופת מאסרו, ואולם ראתה בכך התנהגות שלילית המסכנת את שלום הציבור והמונעת את שחרורו המוקדם של העותר.

טעם השני שעמד בעוכרו של העותר הוא שהעותר טוען לחפותו בפרשת הריגתו של נתן זאדה ולא הביע כל חרטה על מעשיו.

הטעם השלישי שעמד בבסיס החלטת ועדת השחרורים היה ההתייחסות לתכנית שהוצעה בעניינו של העותר על ידי רש"א. התכנית המוצעת על ידי רש"א כללה פיקוח על העותר באמצעות איזוק אלקטרוני בין השעות 21:00 עד 6:00. ואולם, כך נרשם בהחלטת הוועדה, מכסת האיזוק של רש"א מוצתה. בנסיבות אלו ולאור אותם מידעים שליליים שעניינם מעורבות פוליטית בין כתלי הכלא, סברה הוועדה כי קיימת חשיבות רבה לקיומו של פיקוח אלקטרוני. בהעדר אפשרות טכנית להיעזר בפיקוח אלקטרוני החליטה ועדת השחרורים כי לא ניתן לאשר את שחרורו המוקדם של העותר.

העותר ובאת כוחו המלומדת, עו"ד גב' עביר בכר, העלו שורה של טענות כנגד אופן התנהלות הדיון בפני ועדת השחרורים. לא מצאנו לנכון להתייחס בשלב זה למכלול הטענות, וכפי שיובהר סבורים אנו שיש להחזיר את עניינו של העותר לוועדת השחרורים כדי שתדון שוב בעניינו, וזאת בתוך 21 ימים ממועד מתן החלטה זו, ועל בסיס תשתית עובדתית מתאימה, כפי שיובהר.

בטרם נתייחס לתשתית העובדתית שיש להביא בחשבון, מצאנו לנכון להעיר כי אין מקום לזקוף לחובתו של אסיר את אמונתו בחפותו, זאת גם אם הורשע על ידי בית משפט. מובן כי הרשעתו היא המחייבת בכל דבר הנוגע לבחינת בקשתו להשתחרר. ואולם מותר לאסיר לדבוק באמונתו כי הורשע בשוגג. השאלה אשר על ועדת השחרורים לבחון במקרה זה - האם כפועל יוצא מאמונתו של האסיר בחפותו נגרמת מסוכנות כלשהי או שהדבר בא לידי ביטוי גם בהתנהגות שלילית. במקרה זה לא ראינו מתוך החלטת הוועדה והחומר שהוגש לעיונה, כי התנהגותו של האסיר אינה תקינה. גם אם מאמין האסיר בחפותו, הרי שאין בכך כדי להשליך על דפוסי התנהגותו, וזאת לפי הנתונים שהוצגו בפני הוועדה, הקובעים כי דפוסי התנהגותו אינם עברייניים וככלל, התנהגותו תקינה.

סבורים אנו כי יש מקום להחזיר את הדיון לוועדת השחרורים, וזאת מאחר והתשתית העובדתית, על בסיסה קיבלה הוועדה את החלטתה, שגויה.

הטעות העובדתית הראשונה הייתה באופן בו פורשו המידעים שהוצגו לעיון הוועדה. בדיון בפנינו הודיעה ב"כ המשיבה, בהגנותה, כי נפלה טעות באופן קריאת וניתוח המידעים. ב"כ המשיבה הבהירה כי אין כל אינדיקציה לפעילות פלילית שלילית של העותר. עוד הצהירה ב"כ המשיבה, כי עמדת המדינה היא כי לעותר שמורה הזכות של חופש הביטוי, גם בבית הכלא וגם בהקשרים פוליטיים, וזאת כל עוד מדובר בפעילות פוליטית חוקית. נדגיש כי אף אנו עיינו במידעים. לא

נפרט את תוכנם, ואולם ניתן ללמוד מהמידעים, והדבר אינו מוכחש על ידי העותר עצמו, כי הוא קשור לפעילות פוליטית אשר קשורה, בין היתר, גם לתנועה פוליטית המיוצגת בכנסת ישראל. ככל הנראה גם בהיותו בכלא הוא דבק בעמדותיו וממשיך ושומר על קשר עם פעילים באותה תנועה. ואולם כאמור, אין מדובר בפעילות פלילית. בנסיבות אלו אין באותם קשרים כדי להוות נתון לעניין ההחלטה שעל ועדת השחרורים לשקול ולקבל.

נתון נוסף שגוי אשר היה בפני ועדת השחרורים, הוא שאלת ההיתכנות של שימוש בפיקוח אלקטרוני כחלק מתנאי הפיקוח המומלצים על ידי רש"א, וזאת לצורך שחרורו המוקדם של העותר. כאמור, נרשם בהחלטת ועדת השחרורים כי לא ניתן להתקין פיקוח אלקטרוני מאחר ומכסת האזיקים האלקטרוניים של רש"א מוצתה.

נבהיר לעניין זה כי המידע אינו מדויק. לעת הזו, בהתאם להחלטות השר לביטחון פנים, עומדת מכסת האזיקים האלקטרוניים המשמשים לפיקוח על עצורים ואסירים משוחררים על תנאי, על 750 אזיקים. בהחלטה מנהלית של גורמי שב"ס, המבוססת על שיקולים תקציביים, הוחלט כי 10% מהמספר הנ"ל יוקצה לטובת אסירים המשתחררים שחרור מוקדם על תנאי ברישיון. נכון ליום כתיבת פסק דין זה, מנוצלים 108 אזיקים לטובת אסירים אשר שוחררו על ידי ועדת שחרורים, כאמור מעבר לאותה מסגרת תקציבית שנקבעה על ידי גורמי שב"ס והמשרד לביטחון פנים. בפועל, ביום בו דנה וועדת השחרורים בעניינו של העותר היו 150 אזיקים פנויים. נכון למועד כתיבת פסק דין זה, קיימים 151 אזיקים פנויים, במובן זה שאין מניעה עקרונית להורות כי העותר יהיה בפיקוח אלקטרוני. הנתון העובדתי לפיו אין אפשרות להתקין לעותר פיקוח אלקטרוני היה נתון שגוי בעת הדיון בפני הוועדה והוא גם שגוי כעת.

בסיכומי של דבר, נמצא כי הנתונים העובדתיים העיקריים אשר עמדו בבסיס החלטת ועדת השחרורים, אינם נכונים ובחלקם אף אינם רלוונטיים להחלטה של וועדת שחרורים.

הלכה היא, כי רק במקרים חריגים מתערב בית המשפט בהחלטתה של ועדת שחרורים. ראו לעניין זה דברים שנאמרו ברע"ב 3686/10 סמיר גנאמה נ' ועדת השחרורים, (טרם פורסם, ניתן ביום 9/12/10):

"יודגש כי בית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים אינו פועל כערכאת ערעור על החלטת הוועדה, אלא הוא בוחן את החלטת הוועדה כהחלטה מינהלית, ומכאן שהתערבותו של בית המשפט תיעשה רק במקרים בהם קמה עילה מאלה המאפיינות את המשפט המינהלי כנגד החלטת הוועדה. על בית המשפט לשמור על מרחב של שיקול דעת לוועדה בהחלטתה לגבי שחרור אסירים, ולהתערב בהחלטותיה רק אם הן לוקות בחוסר סבירות קיצוני (ראו בין השאר: ע"א 2/83 ועדת השחרורים נ' אסיאס, פ"ד לז(2) 688 (1983); בג"ץ 89/01 הוועד הציבורי נגד עינויים נ' ועדת השחרורים, פ"ד נה(2) 838, 871 (2001); רע"ב 4570/02 מחאמיד נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(5) 236 (2002))."

במקרים בהם מבוססת החלטת הועדה על תשתית עובדתית שאינה נכונה, או כאשר נשקלים שיקולים המבוססים על מידעים שאינם רלוונטיים לנושא ההחלטה, כי אז מתקיים התנאי להתערבות בית המשפט בהחלטת הועדה. עם זאת סבורים אנו כי בנסיבות המקרה אין זה ראוי שבית משפט יהיה זה שיחליט בעניינו של העותר, לרבות תנאי פיקוח וכיוצ"ב. ראוי הוא שהגורם המנהלי המוסמך, וועדת השחרורים, הוא זה שישקול את בקשתו של העותר לשחרור מוקדם. וכל זאת על בסיס תשתית עובדתית נכונה ונתונים הרלוונטיים להכרעת וועדת השחרורים.

בנסיבות אלו סבורים אנו כי ראוי שעניינו של העותר יוחזר לוועדת השחרורים אשר תבחן, על בסיס תשתית עובדתית ראויה ונכונה, את בקשתו של העותר לשחרור מוקדם על תנאי ברישיון.

מאחר ויתרת מאסרו של העותר אינה ארוכה, אנו מורים כי עניינו של העותר יוחזר לדין בפני ועדת השחרורים, וזאת בתוך 21 ימים. הועדה תקיים דין ותיתן את החלטתה לפי מיטב שיקול דעתה.

בשולי האמור מצאנו לנכון להעיר הערה נוספת, וזאת בכל הנוגע לשימוש במידע חסוי בדיונים המתנהלים אצל ועדת השחרורים. אין חולק כי המדינה רשאית להגיש מידע ולבקש מועדת השחרורים להורות כי המידע יהיה חסוי, וזאת בהתאם להוראות סעיף 17 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א - 2001. ואולם אין מדובר בבקשה שיש לראותה כדבר המובן מאליו ואשר מתקבלת באופן אוטומטי וללא דיון. על ועדת השחרורים לעיין במידע ולשקול, תוך עיון בתוכנו, את הצידוק שבחיסיון. גם אם משתכנעת הועדה בצורך לחסות את המידע, כי אז יש להורות לנציגי המדינה ליתן לאסירים או לבאי כוחם פרפראזה מתאימה לעניין תוכנו של המידע החסוי, זאת במידה ואין מניעה עניינית לעשות כן, באופן שיוכלו להציג את טיעוניהם תוך מודעות לעיקרי הטענות המופנות כנגד האסיר [ראו לעניין זה דברים שנאמרו בהקשר להליך שונה ברע"ב 4393/11 יוסי מוסלי נ' מדינת ישראל (8.11.2011), תוך התייחסות גם להליך שבפנינו, בסעיף 20 להחלטה].

במקרה זה שבפנינו, ונעיר כי גם במקרים נוספים, נראה שלא נעשתה בחינה כאמור של החומר החסוי, ובכל מקרה לא ניתן לב"כ העותר כל מידע, ולו בתמצית, על טיבו של החומר החסוי, באופן שיאפשר לו להתמודד עם טענות המועלות בפני ועדת השחרורים. בכך נפגעה זכותו להליך הוגן. מצאנו לנכון להעיר זאת לעתיד לבוא.

בסיכומי של דבר, אנו מורים כי עניינו של העותר יוחזר לדין בפני ועדת השחרורים, וזאת בתוך 21 ימים מהיום.

המזכירות תשלח פסק הדין לב"כ הצדדים וכן לעותר באמצעות מחלקת האסיר בשב"ס.

ניתן היום, י"ג סיוון תשע"ה,
31 מאי 2015, בהעדר
הצדדים.

בטינה טאובר, שופטת

אברהם אליקים,
שופט

רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]